

Başvuru Numarası : 2022/669
Toplantı Tarihi/Sayısı : 6.12.2023/35
Karar Numarası : 2023/1029
Başvuran : S. D.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : İzmir 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Kurum müdürünün keyfi uygulamalarda bulunduğu; bu kapsamda siyasi suçtan tutulan mahpusların tehdit edildiği, birbirinden uzak odalara yerleştirildiği ve her gün arama yapıldığı, koğuş havalandırmalarına haksız yere fens teli çekildiği, sosyal/sportif faaliyetlerden yararlanılmadığı, kantinde satılan ürünlerin fahiş fiyatlı olduğu, yemeklerin iyi olmadığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Yaklaşık 10 ay önce Kurum müdürü olarak atanan H. A. A.'nın her gün keyfi uygulamalar ile hak ihlallerine, fiziki şiddete ve tehdide neden olduğunu, söz konusu uygulamaların sona ermesi için birçok kez eylem yaptıklarını, 28/11/2021 tarihinde süresiz açlık grevine girdiklerini, 63 günün sonunda Kurumu İdaresinin siyasi suçtan tutulan mahpuslara karşı baskı ve düşmanca yaklaşımlara son verileceğine dair söz verdiği için eylemlerini sonlandırdıklarını, daha sonra verilen sözlerin tutulmadığını ve siyasi suçtan tutulan mahpusların birbirinden uzak blok ve odalara yerleştirildiğini, Kurum İdaresi tarafından bu uygulamanın Adalet Bakanlığının talebi ile gerçekleştirildiğine ilişkin bilgi verildiğini, ancak Bakanlığın böyle bir talebi olmadığı yönünde resmi yazı geldiğini,

b. Kurum müdürü H. A. A.'nın geçmişte çalıştığı kurumlarda infaz ve koruma memurlarına mobbing yaparak mahpuslara kötü muamelede bulunmaları için zorladığını ve bu durumun kamuoyuna da yansıdığını, müdürün özellikle siyasi suçtan tutulan mahpuslara karşı kişisel bir nefret beslendiğini ve kendilerine “*sizi bitireceğim*” gibi söylemlerde bulunduğunu, H. T. isimli mahpusun H. D. isimli mahpusa koridorda selam vermesi üzerine infaz ve koruma memurlarının H. T.’yi tehdit ettiğini, maruz kaldıkları muamelenin sonlanması için O. Y. isimli mahpusun 18/5/2022 tarihinde ölüm orucuna başladığını, sindirmek amacıyla her gün arama adı altında odalarının ve kendilerinin arandığını,

c. Koğuş havalandırmalarının üst kısmının “kafes” diye tabir edilen tellerle çevrili olduğunu, gökyüzünü dahi görmelerinin engellendiğini,

ç. Pandeminin sona ermesine rağmen halen birçok sosyal faaliyetten mahrum kaldıklarını, ayda sadece iki

saat spor yapabildiklerini,

d. Kantinde satılan ürünlerin fahiş fiyatta olduğunu, bu nedenle birçok ürünü satın almakta zorlandıklarını,

e. Kurumda çıkan yemeklerde protein oranının çok düşük olması nedeniyle doymadıklarını, bir kişilik yemeğin üç kişiye verildiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap İzmir 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Kurum İdaresinin hiçbir hükümlü ve tutuklu ile bir hasımlığın bulunmadığı gibi Kurumda barındırılan hükümlü ve tutuklulara hiçbir şekilde ayrımcılık yapılmaksızın eşit şekilde yaklaşılmakta olduğu, Kurumda hükümlü ve tutuklulara insan haklarına aykırı tutum, davranış veya kanun dışı herhangi bir uygulamanın yapılmasının kesinlikle söz konusu olmadığı, başvuru dilekçesinde Kurum İdaresi tarafından “*sizi bitireceğim*” söyleminde bulunulduğuna ilişkin iddiaların tamamen asılsız ve mesnetsiz olduğu,

b. Kurumda barındırılan hükümlü ve tutukluların oda yerleştirmeleri ve değişikliklerinin, kapasite, personel sayısı, fiziksel koşullar, asayiş ve güvenlik gibi kriterler değerlendirilerek ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde İdare ve Gözlem Kurulu tarafından yapıldığı, oda değişikliği kararlarının hükümlü ve tutuklulara tebliğ edildiği, hükümlü ve tutukluların oda değişikliği kararlarına karşı 4675 sayılı Kanun gereğince İnfaz Hakimliğine şikayet, İnfaz Hakimliği kararına karşı da Ağır Ceza Mahkemesine itiraz haklarının bulunduğu, ayrıca Kurumda bloklarda tadilat olduğu, oda değişikliği yapılacağına dair kararlar alınıp hükümlü ve tutuklulara tebliğ edildiği, oda değişikliğinin psikolojik baskı olarak kullanıldığı iddiasının tamamen asılsız olduğu,

c. Kurumda 13/5/2022 tarihinde saat 15:35’te hükümlü H. T.ve T. Y.’nin A blokta bulunan ifade alma odasının önünde beklerken A Blok ... No.lu odada bulunan H. D. ve S. D. ile konuşmaya çalışmalarına istinaden görevli memurların ikaz ve uyarılarına uymayarak “*Biz istediğimiz yerde dururuz bize nerede bekleyeceğimizi söyleyemezsiniz, bize şuraya buraya geçin d iyemezsiniz, bunlar bizim arkadaşlarımız konuşsak ne olur*” şeklinde seslerini yükselterek agresif tavırlar sergilediği, ifade alımı tamamlanan T. Y.’ye odasına alınması için yürümesinin söylendiği, bunu üzerine T. Y.’nin “*beni buradan götüremezsiniz, ben arkadaşımı beklemek istiyorum, buradan gitmiyorum*” diyerek görevli memurları tahrik etmeye çalıştığı, bunun üzerine Kurum 2. Müdürü İ. H. A. ve Kurum Nöbetçi Müdürü M. K.’nin hükümlü ve tutuklulara sakin olmaları konusunda telkinlerde bulunduğu, ifadesi tamamlanan hükümlü ve tutukluların sırası ile odalarına götürüldüğü, başvuru dilekçesinde belirtilen Kurum personelinin hükümlüyü odaya zorla götürdüğü, tehdit ettiği iddiasının tamamen asılsız olduğu, Kurumda görevli tüm personelin kanunlara, nizamla, toplumsal kurallara ve insan onuruna saygı ilkesi esasına göre hareket ettiği,

ç. Hükümlü ve tutukluların sosyal ve sportif faaliyetlerini başka bir odayla birleştirilerek ayda bir saat halı sahaya bir saat toprak sahaya çıkabildiği ve iki saat sohbet faaliyetinden yararlanabildiği, ayrıca hükümlü ve tutukluların talep etmesi halinde çok amaçlı salonda manevi rehberlik faaliyetine katılabildiği, mahpusların sosyal ve kültürel yönlerinin gelişmesi, Kurumda buldukları süreyi en iyi şekilde değerlendirmeleri, aynı zamanda eğitim ve iyileştirme çalışmalarına katkı sağlamak amacıyla Buca Halk Eğitim Merkeziyle yapılan işbirliğiyle Çini Kursu ve Akrilik Boya Resim Kursu açıldığı, Kurumun F tipi ve yüksek güvenlikli bir cezaevi olduğundan sosyal faaliyet alanlarına en fazla 10 hükümlü ve tutuklu çıkarılabildiği, ayrıca kursa katılacak olan hükümlü ve tutukluların suç gruplarının da göz önüne alındığı,

d. İlgili mevzuat hükümleri doğrultusunda aramaların gerektiğinde dış güvenlik görevlileri, kolluk kuvvetleri ve diğer kamu görevlileri ile ortaklaşa olarak da her zaman yapılabildiği, Kurumda yapılan aramaların

mevzuat çerçevesince olduğu ve ayda bir defa genel arama, ayrıca değişik odalarda zaman zaman kısmi arama yapıldığı, Kurumda oda ve eklentilerinde yapılan her aramanın tedbir ve güvenlik gerekçesiyle yapıldığı ve yasal sınırların asla aşılmadığı,

e. Kurumun yüksek güvenliğini oluşturan, barındırılan hükümlü ve tutukluların örgüt liderleri ve mensupları olduğu, ayrıca 5275 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrası gereği Kurumda barındırılan birçok hükümlünün bulunduğu dikkate alındığında fens teli uygulamasının Kurumda barındırılan hükümlü ve tutukluların firarını önleyecek tedbirler kapsamında olduğu, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 4/11/2016 tarihli ve ... sayılı talimatı üzerine bazı havalandırma alanlarının üstünün fens telleriyle kapatıldığı, ayrıca hükümlü S. D.'nin odasının havalandırma alanında fens teli bulunmadığı, başvuru dilekçesinde yer alan gökyüzünü görmesinin engellendiği iddiasının tamamen gerçek dışı olduğu,

f. İşyurdu kantininin 4301 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutuklevleri İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanun'a göre işletildiği, satın alınan ürünlerin konsinyatör firmalardan temin edildiği, konsinyatör firmalardan temin edilemeyen ürünlerin ise 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre temin edildiği, bu usul ile alınıp satışa sunulan ürünlerin fiyatlarında %10 kar marjının asla aşılmadığı, ayrıca kantinde satılmakta olan tüm ürünler TSE standartlarına uygun olduğu ve ürün yelpazesinin %70'i açık ceza infaz kurumlarından tedarik edilen ürünlerden oluştuğu, başvuru dilekçesinde bahsi geçen fiyatların yüksek olduğu iddiası tamamen gerçek dışı olduğu,

g. Hükümlüler ve Tutuklular ile Ceza İnfaz Kurumları Personelinin İaşe Yönetmeliğine göre iaşe miktarının öğünlere dağılımının yapıldığı, Kurumda mutfak ve ekmek fırını teşkilatı bulunmadığı, ekmek ve yemeğin Buca Açık Ceza İnfaz Kurumundan geldiği, gelen yemek ve ekmekler hükümlü ve tutuklulara eşit olarak dağıtıldığı belirtilmiştir.

4. Muhatap Kurumun cevap yazısı başvurana iletilmiş, başvuran yazılı görüşünde başvuru dilekçesindeki iddia ve talepleri yinelemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesine göre;

"(1) *Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*

(2) *Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte*

incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddiaları, muhatap Kurumun yazılı görüşü ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Cezaevlerinde kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu cezaevi idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahkûmlar için bir cezaevindeki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Cezaevlerindeki yaşam, mahkûmlara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahkûmlar ve ceza infaz görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (AİÖK), 2. Genel Rapor [Inf (92) 3], para. 44).

11. Başvuranın ilk iddiası, Kurum müdürünün keyfi uygulamalarda bulunduğu; bu kapsamda siyasi suçtan tutulan mahpusların tehdit edildiği, birbirinden uzak odalara yerleştirildiği ve her gün arama yapıldığına ilişkindir. Anayasa Mahkemesi (AYM), Anayasa'nın 17’nci maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde ceza infaz kurumlarında tutulma koşullarını değerlendirirken başvurucu tarafından ileri sürülen somut olaylara ilişkin iddialarla birlikte koşulların bir bütün olarak gözetilmesi ve bu kapsamda önlemlerin şiddeti, süresi, amacı ve bireyler için sonuçlarının birlikte değerlendirilmesi gerektiğini de kabul etmiştir (AYM, *Turan Günana*, B. No: 2013/3550, 19/11/2014, para. 38).

12. 29/12/2004 tarihli 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un “Hükümlülerin gruplandırılması” başlıklı 24’üncü maddesine göre; “(1) Hükümlüler; a) İlk defa suç işleyenler, mükerrirler, itiyadî suçlular veya suç işlemeyi meslek edinenler, b) Aklî ve bedensel durumları nedeniyle veya yaşları itibarıyla özel bir infaz rejimine tâbi tutulması gerekenler, c) Tehlike hâli taşıyanlar, d) Terör suçluları, e) Suç örgütlerine veya çıkar amaçlı suç örgütlerine mensup olan suçlular, gibi gruplara ayrılırlar. (2) Hükümlüler ayrıca yaşları, hükümlülük süreleri ve suç türleri itibarıyla da gruplandırılırlar.” Aynı Kanun’un “Arama” başlıklı 36’ncı maddesine göre; “(1) Kurumlarda, odalar ve eklentilerinde, hükümlülerin üst ve eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabilir. Her ay bir kez mutlaka arama yapılır. (2) Aramalar, gerektiğinde dış güvenlik görevlileri veya kolluk kuvvetleriyle veya diğer kamu görevlilerince ortaklaşa gerçekleştirilebilir.”

13. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in “İdare ve Gözlem Kurulunun Görev ve Yetkileri” başlıklı 28’inci maddesine göre İdare ve Gözlem Kurulunun, hükümlülerin suç türlerini belirleyerek, durumlarına uygun kurumlara ayrılmalarını sağlamak ve bunlara uygun olacak infaz ve iyileştirme rejimini

saptamak, hükümlülerin kurumlara kabullerinden sonra kalacakları odaları belirlemek ve hükümlülerin kalmakta oldukları odaları değiştirmekle görevli olduğu düzenlenmiştir.

14. Başvuruda yer alan H. T. isimli mahpusun H. D. isimli mahpusa koridorda selam vermesi üzerine infaz ve koruma memurlarının H. T.'yi tehdit ettiği iddiasına karşılık İzmir 2 No.lu F T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünün 13/5/2022 tarihli tutanağında; H. T. ve T. Y. adlı mahpusların ifade alma odasının önünde beklerken H. D. ve başvuran S. D. ile konuşmaya çalışmalarına istinaden görevli memurların ikaz ve uyarılarına uymayarak “*Biz istediğimiz yerde dururuz bize nerede bekleyeceğimizi söyleyemezsiniz, bize şuraya buraya geçin diyemezsiniz, bunlar bizim arkadaşlarımız konuşsak ne olur*” şeklinde seslerini yükselterek agresif tavırlar sergilediği, ifade alımı tamamlanan T. Y.'ye odasına alınması için yürümesinin söylendiği, bunu üzerine T. Y.'nin “*beni buradan götüremezsiniz, ben arkadaşımı beklemek istiyorum, buradan gitmiyorum*” diyerek görevli memurları tahrik etmeye çalıştığı, bunun üzerine Kurum 2. Müdürü İ. H. A ve Kurum Nöbetçi Müdürü M. K.'nin mahpuslara sakin olmaları konusunda telkinlerde bulunduğu, ifadesi tamamlanan hükümlü ve tutukluların sırası ile odalarına götürüldüğü anlaşılmaktadır.

15. Kurumda tutulan mahpusların gruplandırılma ve oda yerleştirme işlemlerinin 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un “*Hükümlülerin gruplandırılması*” başlıklı 24'üncü maddesine ve Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in “*Kuruma yerleştirme*” başlıklı 57'nci maddesine uygun olarak yapıldığı, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un “*Arama*” başlıklı 36'ncı maddesinde yer alan hüküm doğrultusunda Kurumda aramaların yapıldığı anlaşılmıştır. Ayrıca başvuran, siyasi suçtan tutulan mahpusların birbirinden uzak blok ve odalara yerleştirme uygulamasının Adalet Bakanlığının talebi ile gerçekleştirildiği yönünde Kurum İdaresinin bilgi verdiğini, ancak Bakanlığın böyle bir talebi olmadığı yönünde resmi yazı geldiğini ifade etmiş olsa da, 26/5/2022 tarihli başvurusunda ve 1/8/2022 tarihli cevabi yazısında söz ettiği resmi yazının bir örneğini ya da resmi yazının tarih ve numarasını sunmamıştır.

16. Başvuran, Kurum müdürünün keyfi uygulamalarda bulunduğu; bu kapsamda siyasi suçtan tutulan mahpusların tehdit edildiği, birbirinden uzak odalara yerleştirildiği ve her gün arama yapıldığı iddiasında bulunmakla birlikte, mahpusların yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında tutulma halinin, tek başına işkence ve kötü muamele teşkil etmeyeceği, devletlerin cezaevlerindeki huzur ve güveni tesis etme amacına yönelik olarak bazı özel mahpus kategorileri için yüksek güvenlikli cezaevi rejimlerine başvurduğu, bu kapsamda Kurumdaki mevcut uygulamaların ilgili mevzuat ve içtihatlarla uygun olduğu, hak ihlaline varacak bir uygulama bulunmadığı, başvuranın söz konusu iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olduğu sonucuna varılmıştır.

17. Başvuru dilekçesinde başvuran koğu havalandırmalarının üst kısmının “kafes” diye tabir edilen tellerle çevrili olduğunu, gökyüzünü dahi görmelerinin engellendiğini iddia etmiştir. Muhatap Kurumun yazılı görüşünde Kurumun yüksek güvenlikli oluşu ve barındırılan hükümlü ve tutukluların niteliği göz önüne alındığında, fens tellerinin firarları önlemek amacıyla bir güvenlik tedbiri olarak kullanıldığı, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 04/11/2016 tarihli ve ... sayılı talimatı uyarınca bazı havalandırma alanlarının üstünün fens telleriyle kapatıldığı, başvuranın odasının havalandırmasında fens tellerinin bulunmadığı belirtilmiştir.

18. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun “*Başvurular*” başlıklı 17'nci maddesinde, ihlal iddiasında bulunan özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kurumumuza başvurabileceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre ihlal iddiasında bulunan kişilerin mağdur sıfatını haiz olması; doğrudan veya dolaylı olarak zarar görmesi gerekmektedir. Başvuranın odasının havalandırmasında fens telleri bulunmadığı ve doğrudan veya dolaylı olarak zarar gördüğüne yönelik bir durumun bulunmadığı göz

önüne alındığında, söz konusu iddianın ön inceleme koşullarını taşımadığı ve kabul edilmez olduğu sonucuna varılmıştır.

19. Başvuruda yer alan diğer bir husus ise pandeminin sona ermesine rağmen hala birçok sosyal/sportif faaliyetten yoksun kaldıkları ve ayda sadece 2 saat spor yapabildikleri iddiasına yöneliktir. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Beden eğitimi*" başlıklı 87'nci maddesine göre; "*(1) Hükümlünün toplumsal, ruhsal ve bedensel gelişmelerini sağlamak amacıyla fizik ve ruhsal sağlık durumlarının elverdiği ölçüde spor, beden eğitimi ve eğlendirici etkinliklere katılmasına müsaade olunur ve olanaklar ölçüsünde yer ve araç sağlanır. (2) Açık havada çalışmayan veya kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüye, hava koşulları elverdiği ölçüde, günde en az bir saat açık havada gezinmek olanağı verilir. Bu süre içerisinde bireysel spor da yapılabilir. Kurum dışındaki etkinliklere açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlüler katılabilirler.*"

20. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü'nün 22/1/2007 tarihli Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu 45/1 numaralı genelgesinin "*Ortak Etkinlikler*" başlıklı 3'üncü bölümünün 1'inci maddesine göre; "*Hükümlü ve tutuklular işledikleri suçlara, kurumdaki davranışlarına, ilgi ve yeteneklerine göre gruplandırılarak, güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, kendileri için hazırlanmış iyileştirme programları çerçevesinde eğitim, spor, meslek kazandırma ve çalışma ile diğer sosyal ve kültürel faaliyetlere katılırlar. Bu faaliyetler yüksek güvenli kurumlara ile diğer kurumların yüksek güvenli bölümlerinde on kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde yürütülür. Programların süresi ve katılacak hükümlü tutuklu sayısı her programın özelliği, güvenlik koşulları ve kurumun olanakları dikkate alınarak idare ve gözlem kurulunca belirlenir. İyileştirme programlarının amaca aykırı sonuçlar verdiği tespit edilen hükümlü ve tutuklular yönünden bu uygulamaya son verilebilir veya gerekli değişiklikler yapılabilir.*" Aynı Genelgenin 13'üncü maddesine göre; "*Güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenen istekli hükümlü ve tutuklular, 10 kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde ve idarenin gözetiminde, açık görüş alanlarında veya diğer ortak yerlerdeki sosyal faaliyetler çerçevesinde haftada toplam 10 saati aşmamak üzere sohbet amacıyla bir araya getirilebilir. Bu faaliyet hafta içerisinde açık görüş, avukat ve ziyaretçi görüşlerini aksatmayacak şekilde yaptırılır.*"

21. Mahpuslar temel hak ve hürriyetlere sahip olmakla birlikte ceza infaz kurumları bu hakların kullanılması sırasında güvenlik ve asayişin sağlanması amacıyla belli bir dengeyi gözetmek, gerekiyorsa sınırlamalar getirmek durumundadır. İdarenin güvenlik önlemleri koyması mahpusların haklarını kullanmalarını tamamen engellememekte, meşru amaç olan düzeni ve güvenliği sağlamak için mahpusların haklarına sınırlamalar getirmektedir. Mahpusların Kurumda sosyal ve sportif faaliyetlerini başka bir odayla birleştirilerek bir saat halı saha bir saat toprak sahaya çıkabildiği, iki saat sohbet faaliyetinden yararlanabildiği, ayrıca mahpusların talep etmesi halinde manevi rehberlik faaliyetlerine katılabildiği, Kurumda Çini Kursu ve Akilik Boya Resim Kursu bulunduğu anlaşılmıştır. Bu kapsamda, Kurumda ilgili mevzuat ve içtihatlar doğrultusunda uygulamalar bulunduğu değerlendirilmiş olup sosyal/sportif faaliyetlere ilişkin iddianın açıkça dayanaktan yoksun olduğu kanaatine varılmıştır.

22. Başvuru dilekçesinde yer alan son iddia ise kantinde satılan ürünlerin fahiş fiyatlı olduğu ve Kurumda yemeklerin iyi olmadığına ilişkindir. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Hükümlünün beslenmesi*" başlıklı 72'nci maddesine göre; "*(1) Hükümlüye Adalet ve Sağlık bakanlıklarınca birlikte belirlenecek kalori esasına göre, sağlıklı ve güçlü kalması için nitelik ve nicelik olarak besleyici, sağlık koşullarına uygun, makul çeşitlilikte, yaş, sağlık, çalıştığı işin özelliği, dinî ve*

kültürel gerekleri göz önünde tutularak besin verilir ve içme suyu sağlanır. (2) Hükümlü, kendisine verilen günlük besin ve ihtiyaç maddeleri dışındaki ihtiyaçlarını kurum kantininden sağlayabilir. Kantini bulunmayan kurumlarda, bu maddeler, idarenin izin ve kontrolü altında dışardan sağlanabilir.”

23. Kurumda bulunan işyurdu kantini, konsinye sistemiyle satış yapmaktadır ve yapılan incelemede kantin satış listesindeki fiyatların, tüm Türkiye’de şubeleri bulunan market zincirlerinin satış fiyatlarıyla karşılaştırıldığında, kantin fiyatlarının makul düzeyde olduğu, fahiş fiyatlı ürün bulunmadığı tespit edilmiştir. Kurumun yemeklerinin, Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen günlük iâşe bedeli göz önünde bulundurularak, mahpusların sağlıklı ve dengeli beslenmesine uygun olarak haftalık yemek listesine göre Buca Açık Ceza İnfaz Kurumunda hazırlandığı, yemeklerin dağıtımının odalarda bulunan mahpus sayısına göre belirlendiği ve görevli memur eşliğinde odalara dağıtımı yapıldığı anlaşılmıştır. Başvuruya ilişkin yapılan incelemede, Hükümlü ve Tutuklular ile Ceza İnfaz Kurumları Personelinin İâşe Yönetmeliği uyarınca Kurumda mahpuslarının beslenmesinin sağlandığı, bu çerçevede, başvuranın kantinde satılan ürünlerin fahiş fiyatlı olduğu ve kurumda yemeklerin iyi olmadığı iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve gerçeği yansıtmadığı değerlendirilmiştir.

24. Sonuç olarak yukarıda açıklanan nedenlerle, 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 67’nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

06/12/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye